

Až se budeš dívat kolem sebe, všimni si zdejších polí. K nim pár řádek na cestu:

Ve srovnání s okolím, je tu pole velký lán,
není moc v kopci, snadno je poorán.
Dřív býval co 5 metrů jeden dlouhý pás,
v něm sad, pole i louka, dobytek musel se pást.

Zvířat bylo pomálu, tak hnojit nebylo čím
a v létě modré chrpy soutěží s obilím.
Proč dnes pole vypadá stejně? Je to také tím,
že chemií nestříkají, nehnojí umělým.

„A to se Vám, hospodáři, ta dřina vyplatí?“
– „Zatím většinou ano. Každopádně vím:
mám z toho

TAJENKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

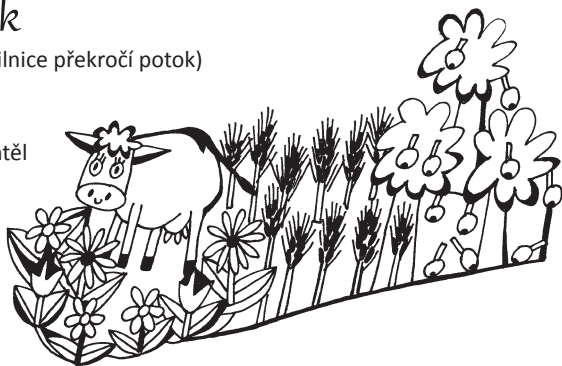
že krajíně neškodím.“

Jdi po zelené značce nejprve k rozcestníku PŘÍČKY (asi 1/2 kilometru). Odtud se dej po žluté, po silnici nahoru směrem k Chatě Lopeník. Z rozcestí je to už k poslednímu zastavení necelý kilometr.

XII. Zastavení u cesty k hospodářství pod Chatou Lopeník

(po levé straně před zatáčkou, než silnice překročí potok)

Zastav se u odbočky ze silnice, bude po tvé levé ruce. Postav se zády k silnici jako bys chtěl odbočit nahoru do kopce. Od hrany silnice odpočítej kroky (nemusí být rovně!) a pozor na ohradník, pokud bude vyplocena pastvina). Zapoj mozkové závity, vyluštěná tajenka ti napoví, v čem je ukryt poklad.

POČET KROKŮ DOSTANEŠ TAKTO:

Vezmi rok, do kterého zhruba fungovala hospoda „U Židovni“ _ _ _ _ .

Sečti jednotlivé číslice letopočtu: _ _ - 5 = _ _ (výsledný počet kroků)

PŘEJEME PĚKNÝ DEN, AŽ SE VÁM TADY NA LOPENÍKU LÍBÍ! ☺

Hledačku vytvořili v létě / na podzim 2014 Jana, Lucka a Zbyněk.

Líska

LOPENICKÁ HLEDAČKA

aneb

Cesta za poznáním života hospodářova

CESTOU SBÍREJ PÍSMENA DO TAJENKY A UMÍSTI JE PAK NA POZICI OZNAČENOU ČÍSLEM.

Považuješ-li za poklad samotné poznávání místa, buď klidný – i bez tajenky je dnes tvoje výhra jistá!

OBTÍŽNOST HLEDAČKY: fyzicky středně náročná, hlavu je třeba zapojit

DÉLKA HLEDAČKY: 7 km – klidným tempem nejméně 3 hodiny

KDY HLEDAČKU NE/PROCHÁZET: za mokra jsou nebezpečné části blátivé; když je sníh, hledačka je nepřístupná

VYBAVENÍ NA CESTU: tužka, dobré boty, doporučujeme turistickou mapu (nejlépe KČT)

ZAČÁTEK HLEDAČKY: u Chaty Lopeník (Lopeník č.p. 193) – www.lopenik.cz. Odbočka z hlavní silnice vede přes mostek poblíž zastávky autobusu Lopeník-točna. Dobře značena při příjezdu od Bystřice pod Lopeníkem. Ze strany od Březové značena není, proto pozor.

UPOZORNĚNÍ: Hledačka vede členitým terénem, částečně po nebezpečných stezkách, částečně zpevněných cestách. Je určena POUZE PRO PĚŠÍ – prosím respektujte toto omezení.

PS: Pokud se skutečně bojíte psů, může to pro vás být dost adrenalin! Tak to zvažte.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství
| LÍDE A PŘÍRODA

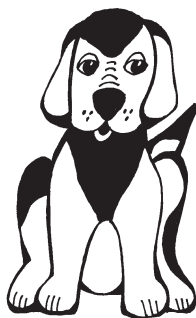
Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce.

Vítejte na Lopeníku,

a vězte, že:

K přežití na Lopeníku, lidi potřebují kliku;
práce je tu často dřina, navíc víchř, mráz – no, pěkná čina!
V zemi plno kamení, pro úrodu špatné znamení...
Na samotách hospodaří, jakpak se jim asi daří?

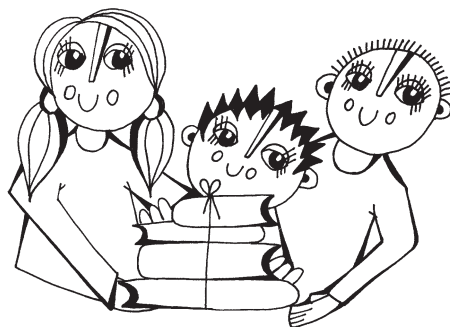
**Před nebezpečím tu varoval a úrodu bránil vždy pes,
proto prosím respektuj soukromí a psí hlídače i dnes.**

I. Zastavení u staré školy

Víte, že bývaly tu dokonce TŘI školy?
Na místě jedné z nich Chata Lopeník teď stojí.
Když kantor znelíbil se panu inspektorovi,
šel pryč za trest učit na Lopeníku do školy.

To, co je dnes pro mnohé děti otrava,
bývala kdysi spíš vítaná zábava. Proč?
Aby bylo co jíst, čím topit a kde nocovat,
od stařečků až po děti musel tu každý pracovat.

PÍSMENO DO TAJENKY:

V textu na kamenném křížku najdi slovo, které
označuje něco, čeho je v hospodářství vždycky
třeba.

3			
---	--	--	--

Zapiš si i letopočet uvedený zezadu, budeš ho
později potřebovat.

--	--	--	--

Dál se dej nahoru po žluté turistické značce. Drž se prosím cesty, i když je klikatá.

II. Zastavení u betonového sloupu na cestě nad sadem

(poslední JEDNODUCHÝ sloup, vlevo je na něm žlutá turistická značka)

O políčko, louku, dům i blízký sad
hospodář se musel dobře postarat.
Stromy pak dopřály úrodu ovoce,
co často vydrželo i přes vánoce.

Po zimě když obléknou znova voňavý šat,
dnes turista sem míří – jezdí se pokochat.
A hospodář? I on má ten jarní pohled rád
– myslí na úrodu, nezapomíná za ni děkovat.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Je z tohoto místa vidět
rozhledna na Lopeníku?

ANO = A   NE = O

Písmeno doplň na pozici 14

Dál se drž žluté, povede tě nahoru, po kraji pastviny.

IX. Zastavení „U Židovni“

(dnes opravené stavení s tepanými mřížemi,
dřevěným plotem a další velkou lípou,
cesta se kolem něj už stáčí doprava dolů)

Protože nejen práci je člověk živ,
bývalo i na Lopeníku pěkně veselo.
V hospodě, co tu kdysi míval Žid,
hrálo se divadlo, pilo a slavilo.

Všichni vzpomínají na svatební veselí,
které začínalo v sobotu, končilo v pondělí.
Nikdy nebyla nouze o rozruch! ...ale
i když se chlapi občas pobili, aspoň tím
„vyčistili vzduch“.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Zapiš si slovem číslo popisné

		13, 2				20	22
--	--	-------	--	--	--	----	----

Když k číslu popisnému přidáš letopočet
z křížku u Chaty Lopeník, dostaneš zhruba rok,
do kterého tady ještě hospoda fungovala

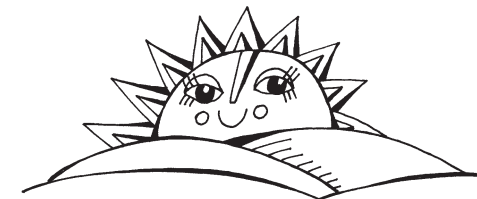
--	--	--	--

*Dej se po cestě dolů, do údolí. Pokud není mlha, napravo na horizontu je cestou vidět
holé Lopenické sedlo. Dole znova narazíš na zelenou značku. Dej se vlevo.*

X. Zastavení u kapličky

A tak užij si každé radosti,
než něco přinese zas další starosti:
ze sedla od Bošaček vítr ledový,
jiné rozmary počasi, člověka – kdo ví?

Zahleď se zpět podél cesty k obzoru;
tam ráno sluníčko vychází.
Ať tě i v nejchladnějších dnech
jeho laskavé teplo provází.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Jméno svatého, který je uveden na kapličce.

21			9	11	16
----	--	--	---	----	----

Pokračuj po zelené, k dalšímu zastavení je to asi 200 metrů.

XI. Zastavení u roubené stodoly

Jedna z mála stodol – a zatím stojí dál.
Co bys řekl, že v nich hospodář ukládal?
Třeba koňský potah, pluhy, náradí, mlátičku...
Nahoře slámu a seno až k vršíčku.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Jedním z velkých starých stromů nedaleko stodoly
je zajímavý jeřáb břek.
Nejbliž stodole stojí jasan a

10	8	18	
----	---	----	--

Následuje dlouhý úsek k poslednímu zastavení.

VI. Zastavení v zatáčce u potoka

Voda se nechávala hlavně pro dobytek.
„A co na plínky? Je nějaký zbytek?“
Když ne, muselo se k potoku,
přestože nebylo ti do skoku.

„Dietu“ z brambor a ze zelí
vylepšily houby a lesní plody.
Jak není vody, dodnes suchem trpí kraj,
ale neumírá se tu už z neúrody.

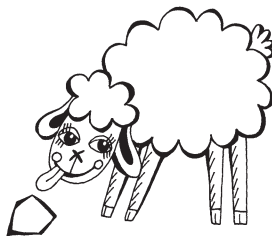
Velký Lopeník (dnes s rozhlednou) i okolní kopce bývaly kdysi také odlesněné. Pásaly se na nich stáda ovcí, které patřily zámeckým pánům z Nového Světlova. Na zimu je pastevci sháněli do salaše – stávala o kus níž po proudu potoka. Poblíž potoka bývala místa (soliska), kde se ovcím nechávala na lízání sůl.

*Užívej si pohodlné zelené, od příštího zastavení bude hůř, značku opustíme.
Ale nevěš hlavu, určitě to zvládneš.*

PÍSMENO
DO TAJENKY:

Jak se jmenuje
zdejší potok?

	19								17
--	----	--	--	--	--	--	--	--	----

VII. Zastavení „U hájenky“

(u obrázkového panelu Lesů ČR)

Někdy hlad bolet a nebylo síly v těle,
jindy přihodilo se neštěstí.
„Zelinky“ z lesa pak pomáhaly
léčit neduhy, nářky i neřesti.

Z hospodářství, co tu člověk kdysi stavěl,
už zbylo málo – a zbylé rychle mizí dál;
jen velké staré stromy pamatují
na stavení, co stála opodál.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Jedno ze dvou slov hlavního
nápisu na panelu označuje
vymezené území, o které by se
kdysi staral obyvatel hájovny.

		5		
--	--	---	--	--

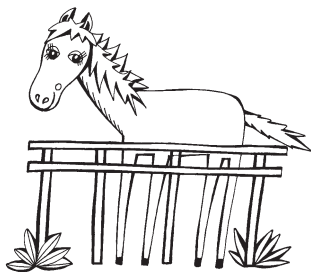
Letopočet z křížku u Chaty
Lopeník minus (500 + součet číslic
telefonního čísla z altánu) = počet
obyvatel Lopeníka v roce 1894.
Dnes jich tu žije 180.

*Ještě kousíček dolů po zelené. Na křižovatce 5 cest zvol směr vlevo. Pozorně se pak dívej po starých
stromech. Po necelých 300 metrech přijdeš k velké lípě. Je za plotem hned vedle cesty.*

VIII. Zastavení u staré lípy

Kousek dál cesta protíná pastviny,
skrývají potůčky, pramínky, mokřiny.
Někde se pase kráva, někde kuň,
jinde překvapí u cesty malinká tůň.

Místy otevře se ti pohled do údolí,
na Mikulčin vrch i bývalé tábory.
Užívej si, ale nechod, kam nejsi zván,
pamatuj, že místní je tu domácí pán 😊

PÍSMENO DO TAJENKY:

Po které ruce jsi měl
lípu, když jsi přišel?

Doplň písmeno
do tajenky
na pozici 6:

PO PRAVÉ = É
PO LEVÉ = Á

Pokračuj pořád rovně, nikde neuhýbej z této cesty. K dalšímu zastavení to máš zhruba 1km.

III. Zastavení na cestičce těsně pod lesem

Postav se do údolí čelem a k lesu zády
– tam, co teď stojíš, možná stával i pasák krav.
Na kdysi odlesněných kopcích se dodnes pasou stáda...
Co myslíš, vytlačí keře a stromy zpátky chutná stébla trav?

PÍSMENO DO TAJENKY:

Pod tebou vlevo v údolí leží obec s kostelem.
Jak se jmenuje strom, který jí dal jméno?

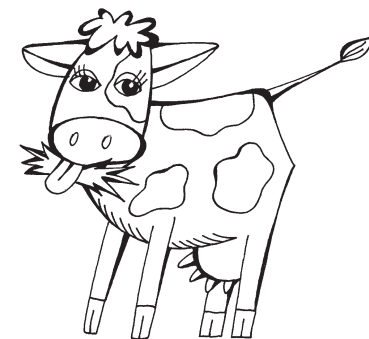
15					12
----	--	--	--	--	----

*Po levé ruce jsou za dobré viditelnosti na horizontu vidět Jelenec a Velká Javorina s původními
karpatskými bukovými lesy a kousek vpravo i poslední dochovaný odlesněný vrchol – Lesná.*

Vydej se dál po žluté. Tady je pár řádek pro cestu lesem. Ale sleduj značku a nezapomeň odbočit!

Lesy byly panské vpravo, vlevo,
dřevěné stodoly vzácností.
Stavěl jen ten, kdo mohl koupit dřevo,
aby se nedostal do křížku s vrchností.

Chudý hospodář si bral z lesa přeče
dřevo na nářadí a na otop.
Stavěl ale z hlíny, od stěn po pece,
seno pečlivě ukládal do kop.

IV. Zastavení v altánku

Klidně si tu chvilku odpočiňte,
i hospodáři nastal klidnější čas
– od podzimu, kdy šla půda spát,
než na jaře probudí se zas.

Sněhem chodilo se na dřevo,
doma spravovalo nářadí, drápalo peří,
na peci sušilo ovoce...
I trnky? Tak ty se musely vypálit!
A pak léčily (nebo způsobovaly) nemoce
(= světově rozšířená tradice) 😊

PÍSMENO DO TAJENKY:

Najdi v altánku štítek
s názvem stolařské firmy.
Příjmení majitele?

		7	1	
--	--	---	---	--

Opiš si také uvedené telefonní
číslo

-----

*Máš-li chuť, můžeš se odsud vydat k rozhledně na Lopeníku.
Za dobré viditelnosti nabízí krásné výhledy do okolí.*

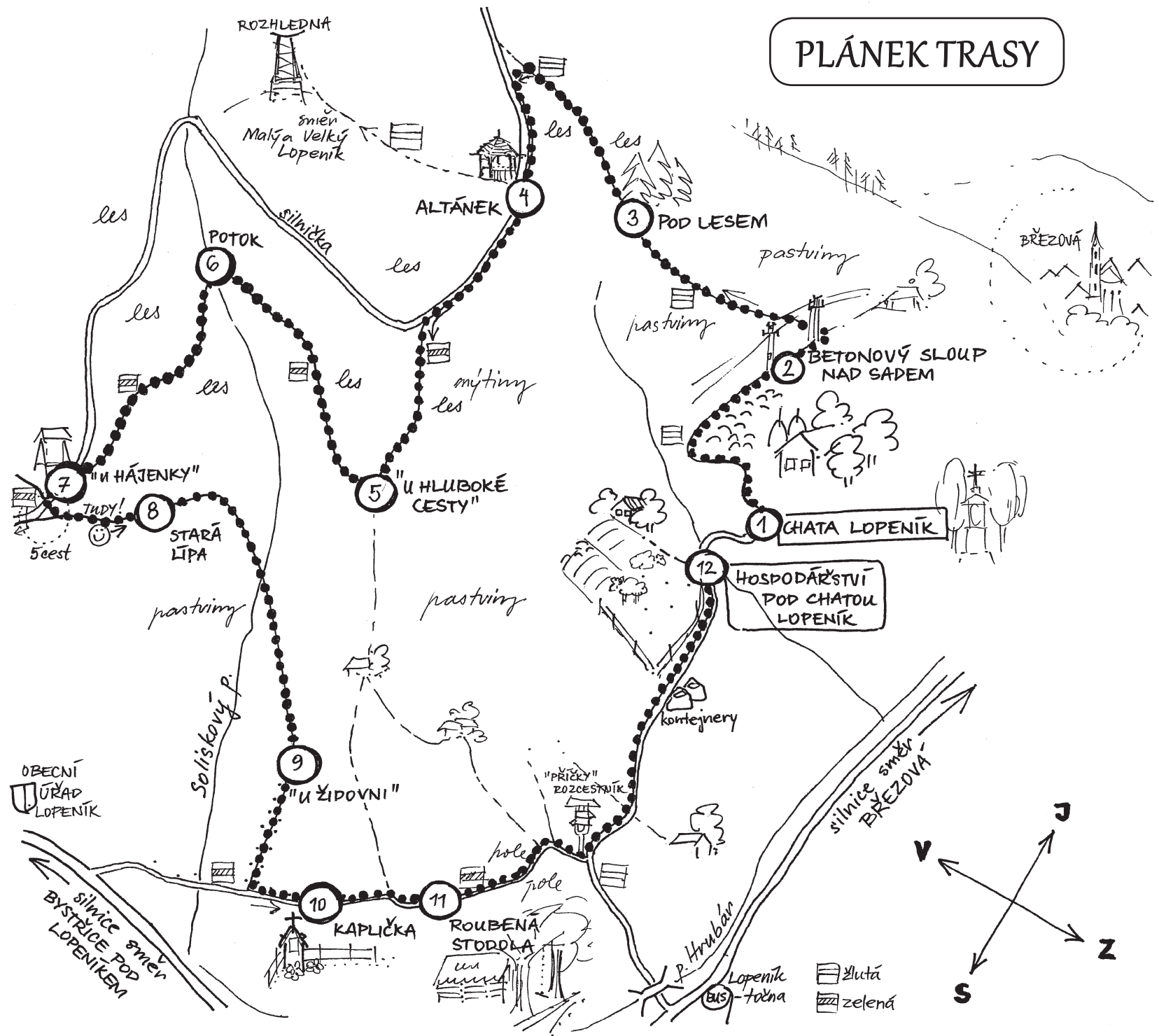
*Pokud chceš pokračovat dál, POZOR, změna barvy. Dál tě povede zelená.
Sleduj cestu, nepřehlédni odbočku vlevo. Vede dolů z kopce, přes zbytky lesa a mýtiny, až na okraj
pastviny. Nepospichej, kromě výhledů vlevo občas mrkni i na pravou stranu.*

V. Zastavení u Hluboké cesty

(v horním rohu pastviny;
je odsud vidět do kraje, zelená
značka pak uhýbá doprava)

20 km dál a došel bys do Brodu,
kde odjakživa holdovalo se obchodu.
Vzal bys dřevěné koryto, košťata, jehně,
pálenku,
2 kýble malin, cos nasbíral po venku.

Vyšel bys v noci, abys tam včas dorazil,
protože s opozdílci se osud nemazlil.
S dobytčetem trvalo by to až 2 dny,
cestou spřádal bys o plném břichu sny.

PÍSMENO DO TAJENKY:

Když jsi sem přicházel, všiml sis,
co máš po pravé straně?
Stačí propátrat posledních 20 metrů.
Je tu kolem ještě něco, co připomíná
název zastavení?

Zvolte odpověď a podle toho
doplňte písmeno na pozici 4:

ANO = A   NE = O

Po zelené dál doprava.